

Helsingfors 7.3.2018

Undervisnings- och kulturministeriet

kirjaamo@minedu.fi

lukiouudistus@minedu.fi

Ärende: Finlands Svenska Lärarförbund FSL:s utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till gymnasielag och om ändring av lagen om anordnade av studentexamen.

Referens: Begäran om utlåtande 24.1.2018, Diariernr: UKM/41/010/2017

Finlands Svenska Lärarförbund FSL önskar framföra följande gällande utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till gymnasielag och om ändring av lagen om anordnade av studentexamen:

ALLMÄNT

FSL tackar för möjligheten att bli hörd gällande utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till gymnasielag och om ändring av lagen om anordnade av studentexamen.

Den föreslagna ändringen av gymnasielagen är en utveckling av de förändringar som redan tidigare gjorts. Viktigt är att bibehålla gymnasiet som en allmänbildande utbildning. Finlands Svenska Lärarförbund ser positivt på att man inte i detta skede ändrar på timfördelningen. Då den gymnasieförordningen som preciserar ordnandet av gymnasieutbildningen inte behandlas samtidigt med lagförslaget är det svårt att ta ställningen till den helhet som dessa utgör då det kommer till gymnasieutbildningen.

Finlands Svenska Lärarförbund ser det som viktigt att en jämlik utbildning också med tanke på tillgänglighet och kursutbud inte äventyras utan tryggas i Svenskfinland.

Dessutom finns det förslag i lagförslaget som kräver resurser i form av tilläggsfinansiering, detta bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet.

Lagen

I utkastet till gymnasielag 2 § nämns gymnasieutbildningens roll som färdighetsgivande inför studier som leder till en högskoleexamen. FSL stöder tanken om att gymnasiet fortsättningsvis är en allmänbildande utbildning och att den ger färdigheter för ett livslångt lärande och en beredskap till att utveckla sig själva kontinuerligt.

I 8 § föreslås stadgas om att utbildningsanordnaren ska samarbeta med anordnare av grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, högskolor samt andra aktörer inom arbets- och näringslivet. Här väcker i synnerhet samarbetet med högskolorna frågor. Hur kan det se ut och hur kan den te sig på Finlandssvenskt håll där de geografiska avstånden till högskolor kan vara långt. Gymnasiernas jämlika möjligheter att ordna utbildning på jämlika grunder måste tryggas även då det gäller samarbetet med andra utbildningsanordnare.

I 10 § föreslås att grunderna för dimensioneringen av lärokurserna och studierna som hör till dem är studiepoäng och inte längre kurser. Målsättningen är att studierna därmed kan göras mera flexibla och att studier under gymnasietiden även kan räknas till godo i högskolestudierna. Systemet med studiepoäng öppnar också för studier som överskrider läroämnesgränserna. Tanken är att gymnasierna ska kunna erbjuda flera ämnesöverskridande studiehelheter än tidigare. Studerandena ska kunna erbjudas möjlighet att fördjupa sig i det kunnande som krävs för till exempel fortsatta studier eller för arbetslivet. Gymnasierna kan beroende på sin storlek ha olika möjligheter att erbjuda ämnesöverskridande studiehelheter och även här måste uppmärksamhet fästas vid jämlika möjligheter till fortsatta studier och till en jämlik gymnasieutbildning oberoende av gymnasiets geografiska läge. De

ämnesöverskridande studiehelheternas roll och tyngd måste ges särskild uppmärksamhet i och med att studentexamen fortsättningsvis bygger på de enskilda ämnena som ingår i gymnasiet lärokurs och som föreslås stadgas om i 11 §. FSL stöder tanken om det i lagen stadgas om innehållet i lärokursen enligt utkastet. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid att studerandena har möjlighet att studera de ämnen som nämns i timfördelningen. Grupperingen i modersmål och litteratur, andra inhemska språket och främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga studier, humanistiska studier, studier i religion eller livsåskådningskunskap och studier i konst- och färdighetsämnen understöds av FSL. Det tidigare nämmandet av hälsokunskap var konstgjord. I framtiden kunde övervägas om inte det särskilda omnämmandet av religions- och livsåskådningsstudierna kunde frångås då inget annat av ämnen särskilt nämns i lagen.

I 13 § föreslås stadgas om att en del av gymnasieutbildningens lärokurs ska ordnas i samarbete med en eller flera högskolor och att undervisningen ska ordnas så att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande. Med tanke på jämlika möjligheter för studerandena vid gymnasier i Finland är det viktigt att utbildningsanordnarna ges möjlighet att ordna utbildningen enligt de som föreslås i utkastet till lag. Finansieringen måste tryggas så att de studerande har jämlika möjligheter vad gäller studier oberoende av undervisningsspråk, storleken på gymnasiet eller det geografiska läget. Redan nu uppmärksammar gymnasier internationaliteten och gymnasieutbildningens ges möjlighet till internationella erfarenheter.

Om de studerandes rätt till undervisning och studiehandledning föreslås stadgas i 25 §. Genom förordning bör stadgas om hur självständiga studier ska ordnas eftersom lagen föreslås förutsätta att de självständiga studierna inte får äventyra uppnåendet av målen för utbildningen och den studerandes förutsättningar att slutföra lärokursen och studentexamen. Genomför en studerande självständiga studier måste det garanteras att studierna kan godkännas och den studerande når målen för studierna. I 2 mom. stadgas om rätt till studiehandledning och personlig handledning som anknyter till studierna. Detta är viktigt då de individuella valen ökar och en individuell plan ska utarbetas enligt lagens 26 §.

Antalet studiehandledare måste vara sådant att alla studerandenas behov av studiehandledning tillgodoses. Då lagförslaget (25 § 4 mom.) även förpliktar utbildningsanordnaren att ge handledning till de som slutfört gymnasieutbildningens lärokurs men inte fått en plats för fortsatta studier måste antalet studiehandledare ökas från det nuvarande för att tillgodose behovet. En rekommendation om antalet studerande per studiehandledare bör finnas för utbildningsanordnarna. Förslagsvis kunde antalet studerande per studiehandledare vara 200.

Den individuella studieplanen som stadgas om i 26 § kan vara bra, men det finns även uppenbara risker bl.a. att studerande i ett tidigt skede av studierna måste välja kurser, jämlikhet kan äventyras då små gymnasier eventuellt inte kan erbjuda kurser. Leder detta till utökad antal kurser som distansstudier eller att gymnasiets allmänbildande uppgift blir lidande? Dessutom krävs även här resurser för grupphandledare och de undervisande lärarna.

27 § kräver att Utbildningsstyrelsen ger tydliga direktiv för hur den studerandes tidigare förvärvade kunskaper ska identifieras och erkännas. Detta är viktigt både med tanke på vad som krävs av lärarna och rektorerna samt ur en jämlikhetssynvinkel.

FSL stöder tanken om att det stadgas om studerandenas rätt till specialundervisning (28 §) Formuleringen kunde ändras så att ordet undervisningspersonal ersätts av lärare. Det behövs en klar och tydlig definition om behörigheten för att ge denna specialundervisning. Ämneskunskaperna hos läraren måste i detta fall väga tungt till skillnad från specialundervisningen i den grundläggande utbildningen?

FSL anser att ordet undervisningspersonal i 57 § borde ersättas med ordet lärare.

Lag om ändring av studentexamen

Då möjligheten till muntliga uppgifter ingår i proven måste man kunna säkerställa att de som avlägger studentexamen behandlas jämnt.

Finlands Svenska Lärarförbund understöder inte förslaget om att ett godkänt prov får tas om utan begränsningar (6 a §). Förslaget om att ett godkänt prov får tas om obegränsat kan i förlängningen leda till att studerandena endast går till examenstillfället för att se om de kunde höja sitt vitsord. Den ökade arbetsmängden och de ekonomiska konsekvenserna är svåra att förutspå.

Finlands Svenska Lärarförbund FSL

Christer Holmlund
förbundsordförande

Jan-Mikael Wikström
förbundssekreterare

FINLANDS SVENSKA LÄRARFÖRBUND FSL

Järnvägsmannagatan 6, 00520 Helsingfors
tfn 020 749 54 60 ■ www.fsl.fi

FSL

Utlåtandets centrala innehåll

- Finlands Svenska Lärarförbund ser det som viktigt att en jämlik utbildning också med tanke på tillgänglighet och kursutbud inte äventyras utan tryggas i Svenskfinland.
- Det förslag i lagförslaget som kräver resurser i form av tilläggsfinansiering, detta bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet.
- I 13 § föreslås stadgas om att en del av gymnasieutbildningens lärokurs ska ordnas i samarbete med en eller flera högskolor och att undervisningen ska ordnas så att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande. Med tanke på jämlika möjligheter för studerandena vid gymnasierna i Finland är det viktigt att utbildningsanordnarna ges möjlighet att ordna utbildningen enligt de som föreslås i utkastet till lag.
- Antalet studiehandledare måste vara sådant att alla studerandenas behov av studiehandledning tillgodoses. Då lagförslaget (25 § 4 mom.) även förpliktar utbildningsanordnaren att ge handledning till de som slutfört gymnasieutbildningens lärokurs men inte fått en plats för fortsatta studier måste antalet studiehandledare ökas från det nuvarande för att tillgodose behovet. En rekommendation om antalet studerande per studiehandledare bör finnas för utbildningsanordnarna. Förslagsvis kunde antalet studerande per studiehandledare vara 200.
- FSL stöder tanken om att det stadgas om studerandenas rätt till specialundervisning (28 §) Formuleringen kunde ändras så att ordet undervisningspersonal ersätts av lärare. Det behövs en klar och tydlig definition om behörigheten för att ge denna specialundervisning.
- Finlands Svenska Lärarförbund understöder inte förslaget om att ett godkänt prov får tas om utan begränsningar (6 a §). Förslaget om att ett godkänt prov får tas om obegränsat kan i förlängningen leda till att studerandena endast går till examenstillfället för att se om de kunde höja sitt vitsord. Den ökade arbetsmängden och de ekonomiska konsekvenserna är svåra att förutspå.